

Ringebu kommune – kommunedelplan for E6 Fåvang kirke-Elstad – referat fra avsluttende meklingsmøte 19. juni 2019

Møtet var innkalt av Fylkesmannen etter anmodning fra Ringebu kommune og ble holdt i Fylkesmannens lokaler på Lillehammer. Meklingen gjaldt gjenstående innsigelser etter mekling 15. juni 2018 og var basert på etterfølgende utredninger, jf. meklingsreferat og rapporter lagt ved møteinnkallingen av 31. mai 2019. Første mekling gjaldt innsigelser til kommunedelplanen fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Statens vegvesen (SVV) og Fylkesmannen (FMIN), jf. kommunens presiseringsbrev av 23. mars 2018.

Følgende personer deltok:

Sigurd Tremoen	Fylkesmannen i Innlandet, assisterende fylkesmann
Arne Fossmo	Ringebu kommune, ordfører
Amund Sønsteli	Ringebu kommune, leder utvalg for plan og teknisk
Audun Amundsen	Ringebu kommune, planutvalgspolitiker
Per H. Lervåg	Ringebu kommune, rådmann
Jostein Gårderløkken	Ringebu kommune, teknisk sjef
Wenche Hagestuen Dale	Ringebu kommune, kommuneplanlegger
Toril Hofshagen	Norges vassdrags- og energidirektorat, regionsjef
Kristin Hasle Haslestad	Norges vassdrags- og energidirektorat, senioringeniør
Cato Løkken	Statens vegvesen, avdelingsdirektør
Bjørn Hjelmsstad	Statens vegvesen, planleggingsleder
Håvard Elstrand	Fylkesmannen i Innlandet, direktør
Vebjørn Knarrum	Fylkesmannen i Innlandet, avdelingsdirektør
Terje Abrahamsen	Fylkesmannen i Innlandet, seniorrådgiver
Kolbjørn Hoff	Fylkesmannen i Innlandet, seniorrådgiver
Olav Malmedal	Fylkesmannen i Innlandet, seniorrådgiver
Runa Bø	Fylkesmannen i Innlandet, fagdirektør
Jon Terje Ekeland	Nye Veier (observatør)
Harald Monsen	Nye Veier (observatør)

Utgangspunktet for avsluttende mekling var konklusjonen ved første mekling og påfølgende utredninger der partene kvalitetssikret arbeidet undervegs. Følgende punkter gjensto:

1. lengde på tunnel: C3 og C5 munner ut forskjellige steder, endelig utforming med konsekvenser må utredes nærmere
utredes av vegvesenet og kommunen
2. ytterligere flomforbygning på C-strekningen ved Trøstakervollene uten at vegen legges ut mot Lågen som i C3 (heving av flomsikringen)
utredes av vegvesenet med NVE som konsulent
3. E6 som flomvern fra Tromsa til Åttekanten på B-strekningen samt flomforbygning langs Tromsa
vegvesenet gjør en betraktning, går ikke i detalj men vurderer om dette er teknisk mulig. Hvis ja, gjøres en kost/nytte-vurdering
4. Erstatningsareal ved Åttekanten, eller ev. andre steder
utredes av vegvesenet og kommunen

Sigurd Tremoen innledet møtet med å orientere om meklingsinstituttet og prosedyre for mekling. Fylkesmannen har rollen som meklingsmann. Dette innebærer at når Fylkesmannen har innsigelser i en sak, trer direktør eller avdelingsdirektør for berørt fagområde inn som part, mens fylkesmannen personlig er meklingsmann.

Mekling kan føre fram, delvis føre fram eller ikke føre fram. Resultatet avhenger av partene og Tremoen oppfordret til å arbeide fram lokale løsninger. Han understreket at det er bedre å komme fram til noe dvs. at mekling delvis fører fram, enn at mekling ikke fører fram. Lokalkunnskap gir ofte det beste utgangspunktet for å finne gode løsninger, det er også partene som skal leve med og følge opp løsningene i ettertid. Likevel er det ikke et nederlag å sende viktige eller prinsipielle spørsmål med omfattende virkning og/eller presedens for avgjørelse i departementet.

Tremoen påpekte at innsigelsestemaene var flere og sammensatte, og at det kunne bli nødvendig å gå flere runder om noen av temaene i egne gruppemøter. En ny kort pause i meklingen kunne også bli aktuelt for å komme fram til løsninger. Han oppfordret partene til å bevege seg utover sine primærstandpunkt og statlige myndigheter til å tenke utradisjonelt og på tvers av fagområder. Han ga ordet til Bjørn Hjelmsstad for en kort statusgjennomgang av plansaken. Tremoen ga deretter ordet til partene.

Arne Fossmo var glad for at avsluttende mekling nå ble gjennomført. Han sluttet seg ellers til Tremoes oppfordring om å finne løsninger basert på lokalkunnskap. Følgende signaler ble gitt, jf. punktene fra meklingskonklusjonen:

1. kommunen kan godta begge alternativer
2. kommunen kan godta C5 under forutsetning av 1m heving av flomvollen (primærstandpunktet er C3, men kan godta C5 med avbøtende tiltak for å løse saken lokalt)
3. kommunen må ha disse tiltakene for å godta en annen trase enn primærstandpunktet (med pkt. to og tre er saken løst fra kommunens side)
4. dette må komme på plass, dersom det fortsatt er et krav, s.a. saken løses

Viktig for kommunen å få avklart hvem som påtar seg å finansiere flomsikringstiltakene i pkt. 2 og 3.

Håvard Elstrand mente det var positivt med de nye rapportene som er framskaffet. I et område som dette er det viktig med kunnskapsbaserte løsninger. Innsigelsen til C3 er begrunnet i at alternativet er ødeleggende for vassdragsmiljø, naturtyper samt flere rødlistearter. Han viste til tidligere uttalelser om at både nasjonale og internasjonale verdier blir berørt. Han mente signalene fra kommunen om å kunne godta C5 forutsatt flomvoll, var positive.

Cato Løkken viste til tidligere prosess og gjorde det klart at vegvesenet ikke sitter igjen med noen innsigelser. Førøvrig mener vegmyndigheten at flomsikring ikke ligger under deres ansvarsområde.

Toril Hofshagen understreket innledningsvis at deres innsigelse mot C3 står fast og berømmet utredningene som var gjort. Hun pekte videre på at ordførers innspill var positivt.

Tremoen oppsummerte:

1. *dette punktet er nå er kvittert ut*
- 2 og 3. *statlige myndigheter går inn for C5, kommunen kan godta C5 under forutsetning av:*
  - *heving av flomvoll (gjennomstrømmelig voll)*
  - *flomvoll på B-strekningen*

Han oppfordret statlige myndigheter til å strekke seg langt for å bidra til kompensere tiltak.

Arne Fossmo mente det var viktig å bli ferdig. Kommunen kjenner til natur- og vassdragsverdiene langs Lågen og forstår at de skal tas hensyn til. Men de har sett at det har vært mulig å få til løsninger andre steder hvor det har vært viktige miljøverdier, som f.eks. E6 forbi Lillehammer. Han utdypet behovet for flomvoller som kompensere tiltak, også langs Tromsa der det er både hytter og kommunal infrastruktur/veg som er utsatt. Kommunen har nylig avsatt en million kroner til

styrking/vedlikehold av ulike flomforbyggingstiltak i kommunen, og blant annet nær 250.000 til tiltak (kulverter mm.) på Branstad-Trøstakerforbygningen.

Cato Løkken understreket at kompensierende tiltak må ha saklig sammenheng med veganlegget, og at pkt. 2 og 3 derfor faller utenfor det som er rimelig å forvente at vegmyndighetene bidrar med. Han pekte imidlertid på at det blir behov for massedeponering på strekningen. For å bidra til en løsning av plansaken, kunne vegvesenet forplikte seg til å heve flomvollen 1 m på delstrekning C ved hjelp av overskuddsmasser. Han understreket at flomvollen ville bli gjennomstrømmelig, noe kommunen bekreftet at de var innforstått med. Kommunens ønske om flomsikring på B-strekningen, var mer krevende for vegvesenet. Løkken understreket også at anskaffelse og drift av pumpeanlegg må andre enn vegmyndigheten stå for.

Toril Hofshagen avklarte at NVE faglig sett kan godta 1 m heving av flomvollen på C-strekningen forbi Trøstaker som omtalt. Hun understreket at et slikt tiltak innebærer krav om reguleringsplan, og at det er en forutsetning for å godta tiltaket og dermed reguleringsplanen, at det gjennom reguleringsplanprosessen oppnås en optimal balanse når det gjelder bruk av areal på begge sidene av vollen, jf. de ulike hensyn NVE og Fylkesmannen er satt til å ivareta. Under samme forutsetninger har NVE heller ikke innvendinger mot ønskede tiltak på B-strekningen, men har dessverre ikke midler å bidra med. NVE sentralt har 160 millioner kroner til flom- og skredsikring i hele landet i år. Kommunen kan søke, men vil sannsynligvis ikke nå opp i prioriteringen sentralt. Ut fra verdsettingen i kost-/nyttevurderinger prioriteres sikring av hytter og landbruksjord lavt. NVE kan imidlertid bidra med sin kompetanse regionalt, til rådgivning ved utforming av flomvoll, men kan ikke detaljprosjekttere tiltaket.

Håvard Elstrand mente både kommunen og vegvesenet hadde gode forslag til løsninger. Han gjorde det klart at Fylkesmannen, som NVE, kan godta 1 m heving av flomvollen på C-strekningen forbi Trøstaker, under forutsetning av reguleringsplan med optimal balanse mellom vassdragshensyn, naturverdier og dyrka mark.

Fylkesmannen har få midler til disposisjon, men siden det er snakk om internasjonale verdier, vil Fylkesmannen vurdere bruk av skjønnsmidler. Landbruks- eller miljømidler finnes høyst sannsynlig ikke. Fylkesmannen vil ellers kunne bidra med veiledning/kompetanse på sine ansvarsområder.

Det ble pause i meklingen. Etter diskusjoner og flere pauser ble følgende oppklart:

fra kommunen

- private aktører drifter pumpeverket på Trøstaker (C-strekningen)
- det er flomvoll på nordsiden av Tromsa kommunen er opptatt av, ikke langs Lågen (B-strekningen)
- noen av hyttene ved Tromsa er bebodd hele/deler av året
- kommunen har vurdert pkt. 4 i meklingskonklusjonen som vanskelig å følge opp

fra SVV

- kunne forplikte seg til å bidra til flomvoll på nordsiden av Tromsa under forutsetning av at det ble tilstrekkelig med masser

fra NVE

- kommunen kan søke om midler til flomsikring av fast bosetting ved Tromsa, dersom vegvesenets masser ikke strekker til.

FMIN

- ville gjerne bidra inn i et spleiselag/bidra til å utløse midler
- ndg. pkt. fire i meklingskonklusjonen tar FMIN kommunens vurdering til etterretning

Tremoen oppsummerte at pkt. 1, 2 og 4 i meklingskonklusjonen nå var kvittert ut:

C-strekningen er løst: Alternativet blir C5 pluss flomvoll. Vegmyndighetene tar ansvar for bygging av vollen, private har ansvar for pumpeanlegg

B-strekningen er ikke løst, henger på finansiering: Vegvesenet har sannsynligvis tilstrekkelig med masser, det utgjør en vesentlig del av kostnadene. Tremoen regnet med at private skulle stå for pumpeanlegg, som for B-strekningen

Tremoen ba alle snakke sammen og komme fram til en løsning.

Arne Fossmo viste til Tremoens oppsummering og mente at pumpeanlegget måtte finansieres av statlige myndigheter.

Etter gruppesamtaler og pauser ble følgende avklart:

Vegmyndigheten kan stå for flomvoll uten tetningssjikt langs nordsiden av Tromsa, under forutsetning av at det blir et spleiselag med de to andre statlige myndighetene. Vegvesenet understreket at kommunen eller grunneier måtte sørge for grunnerverv. NVE og FMIN ville forplikte seg til å bidra med begrensede midler i et spleiselag. Det ble stilt spørsmål fra vegvesenet om det var nødvendig med pumpeverk. Vegvesenet pekte på den løsningen som er tegnet inn som en del av anlegget, med flere gjennomløp og tilbakeslagsventiler. Dette tar vegmyndigheten ansvar for. Kommunen mente at gjennomløp og tilbakeslagsventiler ikke var tilstrekkelig ved langvarig flom. De tre statlige myndighetene understreket at de ikke ville ta ansvar for investering i et pumpeanlegg knyttet til flomvullen langs Tromsa. Kommunen tok, etter en del diskusjon fram og tilbake, ansvaret for pumpeanlegget her.

Konklusjon

Mekling har ført fram med slike avklaringer og løsninger:

Alle fire punkter fra forrige mekling er tatt stilling til, og det er enighet om løsningene:

1. Lengde på tunnel blir som i C5
2. Det velges en løsning med C5 pluss flomvoll, jf. utdyping nedenfor
3. Det blir ikke gjort noe ekstra med E6 som flomvern fra Tromsa til Åttekanten, men det blir flomvoll langs Tromsa, jf. utdyping nedenfor
4. Erstatningsareal ved Åttekanten eller ev. andre steder, blir ikke gjennomført

Alternativet på C-strekningen blir C5 med slike kompenserende tiltak:

- vegmyndigheten bruker overskuddsmasser fra veganlegget til å heve eksisterende flomvoll 1 m på C-strekningen. Flomvullen bygges uten tetningssjikt
- vegmyndigheten bruker overskuddsmasser og ev. nødvendige ekstramasser (sistnevnte finansieres gjennom et spleiselag mellom SVV, NVE og FMIN) til flomvoll på nordsiden av Tromsa på B-strekningen. Flomvullen bygges uten tetningssjikt og det er en forutsetning at kommunen/grunneier sørger for grunnnavståelse
- begge flomvoller krever reguleringsplan. NVE og FMIN forutsetter at flomvollene gis en balansert utforming, som tar hensyn til de ulike verdiene på strekningene (vassdrag, naturmangfold og dyrka mark). Reguleringsplaner som ikke ivaretar de internasjonale, nasjonale og viktige regionale interessene her, kan bli møtt med innsigelse
- nødvendig utbygging, drift og vedlikehold av pumpeanlegg løses privat/kommunalt